

2. Барабаш О. Ю., Гутиря С.Т. Зеленні овочеві культури. Київ : Вища школа, 2006. 86 с.

3. Гиль Л. С. Пашковський А.І., Суліма Л.Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Вінниця : Нова книга, 2008. Ч. I. 368 с.

Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

здобувач вищої освіти спеціальності

«Садівництво і виноградарство»

Науковий керівник: **ЛАПЧИНСЬКИЙ Віталій**

Кандидат с.-г. наук, доцент кафедри

садівництва і виноградарства

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ОЖИНИ

Ожина – одна з головних сезонних ягід липня і цінне джерело вітамінів. Вона багата на вітамін С та є одним із рекордсменів за вмістом рослинних волокон і нікотинової кислоти, дефіцит яких підвищує ризик серцево-судинних захворювань. За правильного споживання ожина поліпшує обмінні процеси, зміцнює імунітет, підвищує рівень гемоглобіну, забезпечує профілактику багатьох захворювань [1].

При виборі ділянки для закладання ожини слід враховувати сортові особливості культури. Якщо планується вирощувати ожину без шипів, перш за все, потрібно підібрати ділянку захищену від протягів. У регіонах, де температура опускається нижче -15°C , рекомендується вкривати ожину на зиму. Особливу увагу також приділяють ґрунтам. Хороший ріст і плодоношення можливі на вологих, але не перезволожених родючих і глибоко

дренованих ґрунтах легко і середньосуглинистого механічного складу. Зважаючи на більш глибоке розташування в ожини кореневої системи - висока повітропроникність і помірне зволоження підґрунтного шару є необхідними умовами успішного вирощування даної культури. Рекомендований рН ґрунту для ожини становить від 5,5 до 6,5. Щодо вмісту органічної речовини в ґрунті, оптимальним показником є діапазон від 2,0 до 4,5%. Ожину можна культивувати й на ґрунтах з низьким рівнем органіки (менше 2%), однак у цьому випадку виникне потреба в особливому догляді за рослинами [2].

На ринку посадкового матеріалу присутні цілий ряд **сортів ожини** виду (*Rubus rusticanus inermis*), що вирізняються строками дозрівання, смаковими якостями ягід [3]: Nachos – сорт з величезною, ефектною ягодою витягнутої форми до 25 г. Люди, мало знайомі з ожиною, можуть бути шоковані такими розмірами. Теж рано плодоносить – усього на тиждень пізніше, ніж Loch Tay та, як і він, не має колючок, гарно переносить зиму і транспортування. Сорт Начос вимогливий до технології вирощування й за різних умов може дати неочікуваний результат тому потребує вивчення. Loch Tay – ранній сорт ожини шотландської селекції, основні переваги якого – раннє плодоношення, відмінні смакові характеристики, висока врожайність (за сприятливих умов доросла рослина може дати до 20 кг ягоди з куща), відсутність колючок, невибагливість та зимостійкість. Сорту Лох Тей притаманний дуже солодкий, майже приторний смак. Black Magic - ремонтантний сорт американської селекції. До переваг можна віднести велику врожайність, чудові смакові якості, невибагливість, розмір ягоди та гнучкість сорту. Хоча сорт Блек Меджик справді дає високий врожай, не дивлячись на ремонтантність, у відкритому ґрунті рекомендується вирощувати його на 1 осінній врожай, оскільки сорт просто не встигає дати 2 повноцінні врожаї (сорт потребує вивчення). Columbia Giant – сорт, головна перевага якого – велика, ефектна ягода. За деякими джерелами, це найбільша ягода ожини на сьогодні, навіть більша, ніж Начос. Сорт ранній, подібний у цьому на Loch Tay, безколючковий, із середньою врожайністю.

Підготовка ґрунту і удобрення. Ділянка призначена для вирощування ожини має бути вільною від багаторічних бур'янів, шкідників та збудників хвороб. Домогтися цього можна при завчасній підготовці ґрунту протягом 2–3 років. Якщо ділянка була під паром, для боротьби з пирієм і широколисними бур'янами виконують багаторазове дискування по мірі відростання бур'янів до 5 см. та внесення гліфосату. Перед закладанням плантації ожини восени, після збирання попередньої культури, вносять органічні і мінеральні добрива з розрахунку 3-10 т перегною і 8–10 кг діючої речовини фосфору і калію на гектар. Якщо ґрунт на ділянці перезволожений, то посадку виконують на спеціально сформованих гребенях. При недостатньому рівні зволоження ожину садять в борозни і повністю не засипають їх.

Схема посадки. Ожина світлолюбива рослина, тому схема посадки культури повинна забезпечувати добре освітлення кущів рослин. Рослини сортів ожини формують врожай найвищої якості при умові розміщення рядів з півночі на південь. Посадку ягідника можна здійснювати здерев'янілими або зеленими пагонами, кореневими живцями, вкоріненими верхівками, відводками (ці варіанти потребують детального вивчення для кожного сорту та ґрунтово-кліматичних умов).

Посадка. Саджанці ожини можна висаджувати навесні (до розпускання бруньок) і восени (з моменту закінчення росту до настання перших заморозків). Найкращий термін посадки - весна. При весняній посадці важливо висадити саджанці якомога раніше, поки бруньки не почали розвиватися і не відламуються при контакті з пагонами.

Догляд за насадженням. У перший рік після посадки ґрунт навколо рослин регулярно поливають, періодично розпушують, знищуючи одночасно бур'яни, або мульчують. Виконують профілактичні заходи боротьби з хворобами та шкідниками, видаляють рослини, у яких виявлено ознаки вірусних і мікоплазменної хвороб.

Висаджені рослини поливають протягом 1–1,5 місяця після посадки, а плодоносні кущі, додатково поливають під час інтенсивного росту та дозрівання ягід.

Урожай ожини в значній мірі залежить від догляду за ґрунтом. Міжряддя в насадженнях ожини, як правило, утримують під чорним паром або під мульчею. Мульчування перепрілим гноєм або соломною зберігає вологу, підвищує ефективність роботи корисної мікрофлори в прикореневому шарі, збагачує ґрунт органічною речовиною

Щодо системи живлення ожини, дози внесення добрив залежать від родючості ґранту і кількості внесених добрив перед посадкою. Внесення азотних добрив значною мірою залежить від сортових особливостей ожини, умов зволоження та типу ґрунту й вимагає детального вивчення в кожному окремому випадку.

Міжряддя можна також утримувати під гербіцидним паром проте це питання підлягає вивченню, адже ягода споживається в свіжозібраному вигляді і не повинна містити залишків пестицидів.

Весняне проріджування кущів, пасинкування, прищипування, обрізка та нормування пагонів також потребують вивчення для кожного сорту зокрема.

Обрізка ожини полягає в зрізанні приземлених старих пагонів, які на початку осені закінчили плодоношення. Молоді пагони підв'язують на місці старих. Якщо пагони, що залишилися, занадто довгі, їх вкорочують, підмерзлі взимку – видаляються навесні. Регулярне проріджування кущів сприяє підвищенню врожайності, а також є важливим чинником обмеження хвороб ожини безшипої.

Ожина порівняно нова ягідна культура в Україні, тому потребує детального вивчення елементів технології вирощування в різних ґрунтово-кліматичних умовах.

Список використаних джерел

1. В. Лапчинський. Агрономічні поради з вирощування ожини. Як підібрати оптимальну систему живлення: [AgroPortal.ua] 08.03.2023. – Режим

доступу: <https://agroportal.ua/agrocheck/special-projects/agronomiczni-poradi-viroshchuvannya-ozhini-yak-pidibrati-optamilnu-sisitemu-zhivlennya-roslini>

2. Технологія вирощування ожини: [FRUIT.ORG.UA] – Режим доступу: <http://fruit.org.ua/index.php/publikacii/93-ua-kontent/sluzhebnye-stati/215-viroshchuvannya-ozhini>

3. Сорти ожини, на які варто звернути увагу, якщо ви хочете на ній заробити: [KURKUL.COM] 14.09.2021. – Режим доступу: <https://kurkul.com/spetsproekty/1145-sorti-ojini-na-yaki-var-to-zvernuti-uvagu-yakscho-vi-hochete-na-niy-zarobiti>

Богдан ЗБАРАВСЬКИЙ

здобувач вищої освіти 1 курсу ОС «магістр»
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: **КУШНІРУК Тетяна**

канд. с.-г. наук, доцент

кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ І ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ В УКРАЇНІ В УМОВАХ НОВИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ

Земельні інтереси, які виникають у суспільстві в системі управління земельними ресурсами і землекористуванням поділяються на три групи: соціальні – з приводу задоволення фізичних, психологічних, інтелектуальних та інших потреб людей; економічні – щодо товарно-грошових параметрів земельної власності; екологічні – стосовно ефективного освоєння природних властивостей земельного ресурсу. Відповідно вдосконалення управління земельними ресурсами та землекористуванням вказує на необхідність